



Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. I. Vtrum dona Spiritus Sancti sint habitus, à virtutibus etiam infusis distincti?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

le, nimirum secundum species intelligibiles in intellectu possibili servatas; non manere tamen quantum ad materiale, nempe quantum ad phantasmata è quibus extrahuntur per intellectum agentem: quia cognitio non fiet tunc per conversionem ad illa, sed erit alius modus intelligendi.

Articulis sequentibus docet ex virtutibus Theologicis, nec fidem, nec spem, sed duntaxat charitatem remanere in patria. De quo in tractatu de virtutibus Theologicis.

DISPUTATIO VI.

De donis Spiritus Sancti.

Ad questionem 68. Divi Thomæ.

CVM dona Spiritus Sancti maximam cum virtutibus habeant cognationem, tractatu de virtutibus subjungimus veluti appendicem, disputationem de donis Spiritus Sancti, in qua de illis tam in communi quam in particulari breviter differemus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum dona Spiritus Sancti sint habitus, à virtutibus etiam infusis distincti?

DUPLICITER potest aliquid dici donum Spiritus Sancti: primò generali quadam ratione, quia scilicet gratis à Spiritu Sancto ut à causa efficiente procedit; & in hoc sensu omnes gratiæ, & virtutes infusæ possunt dici dona Spiritus Sancti: secundò speciali quadam ratione, quatenus donum importat specialem dispositionem à Spiritu Sancto anime impressam, quæ disponitur ad hoc ut benè & facillè ab ipso ad opera extraordinaria moveatur. Dari autem in nobis huiusmodi dona seu dispositiones. constat tum ex Scriptura, Isaia 11. Ecclesiast. 10. & 15. 1. ad Corinth. 12. & alibi sæpè, ubi fit expressa illorum donorum mentio: tum etiam ex hymno Ecclesiastico, in quo Spiritus Sanctus *Septiformis munere* appellatur, ipsumque his verbis Ecclesia interpellat: *Datus fidelibus in te confidentibus sacrum septenarium.*

Accedit ratio D. Thomæ, qui hinc art. 1. sic discurreit: *Omne quod movetur necesse est proportionatum esse motori. & hæc est perfectio mobilis in quantum est mobile, dispositio quæ disponitur ad hoc quod bene moveatur à suo motore: Quanto igitur movens est altior, tanto necesse est quod mobile perfectiori dispositione ei proportionetur; sicut videmus quod perfectius oportet esse discipulum dispositum ad hoc ut altiores doctrinam capiat à Doctore. Manifestum est autem quod virtutes humana perficiunt hominem, secundum quod natus est moveri per rationem in his que interiorius vel exteriorius agit: Oportet igitur inesse homini altiores perfectiones, secundum quas sit dispositus ad hoc quod divinitus moveatur; & istæ perfectiones vocantur dona, non solum quia infunduntur à Deo, sed quia secundum ea homo disponitur, ut efficiatur promptè mobilis ab inspi-*

ratione divina, sicut dicitur Isaia 50. Dominus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico, retrorsum non abii.

Vocantur etiam in Scriptura perfectiones illæ Spiritus Isaia 11. *Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientia & intellectus, Spiritus consilij & fortitudinis, Spiritus scientia & pietatis, & replebit eum Spiritus timoris Domini.* Cujus appellationis varias & egregias rationes seu congruentias adducit Joannes à S. Thoma hinc disp. 18. art. 1. Prima est, quia perfectiones illæ donantur à Spiritu Sancto, cui nomen Spiritus, & nomen doni tribuitur. Secunda, quia ex amore spirante & ponderante, & veluti ex spiritu cordis Dei procedunt. Tertia, quia quasi ipso Dei halitu inspiratur anima, quæ ipsis ornatur, amplectendo ipsum quasi sponsum osculantem se, & osculo oris sui spiritum ei immittentem, ut perficiantur, & eleventur virtutes ad superiorem modum operandi, juxta illud Psal. 32. *Verbo Domini cali firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.* Denique dona illa cœlestia Spiritus appellantur, quia his homo à Spiritu Sancto agitur, movetur, ac impellitur ad opera ardua & extraordinaria, juxta illud Apost. ad Roman. 8. *Qui Spiritu Dei aguntur, hi filij Dei sunt.* Ubi Glossa: *Aguntur, dicit, non reguntur: plus enim agi, quam regi: agi enim dicimus aliquem vix agentem, regi autem quasi jam aliquid agentem, qui ideo regitur ut rectè agat: sed aguntur non quod nihil per se agant, sed quod à aliquo agant, impetu gratia impelluntur.* His præmissis

Duæ circa illa dona occurrunt difficultates, in titulo hujus articuli insinuatæ, & breviter hinc discutiendæ ac resolvendæ. Prima est, an illa sint propriè habitus? Secunda, an distinguantur à virtutibus Theologicis, & moralibus infusis?

§. I.

Duplici conclusione utraque difficultas resolvitur.

DICO primò, dona Spiritus Sancti esse propriè habitus. Ita communiter docent Theologi cum D. Thoma hinc art. 3. licet aliqui, ut refert Lorca, existimaverint hæc dona solum esse actus quosdam virtutum speciales, non habitus.

Probatur primò: Isaia 11. dona omnia in Christo permanenter fuisse asseritur, his verbis: *Requiescet super eum Spiritus Domini, spiritus sapientia & intellectus &c.* requiescere enim permanentiam importat: Sed donum permanenter inhærens est habitus, non verò actus, vel dispositio transiens: Ergo dona Spiritus Sancti sunt veri habitus, non verò actus, aut dispositiones transeuntis.

Probatur secundò: Anima nostra est mobilis à triplici motore, scilicet à ratione, à lumine gratiæ & fidei, & à speciali impulsu & instinctu Spiritus Sancti præter communes regulas naturæ & gratiæ: disponitur autem ut facillè & connaturaliter moveatur à ratione, per virtutes morales acquisitas; ut moveatur à lumine fidei & gratiæ, per virtutes morales infusas: Ergo ut connaturaliter moveatur à Spiritu sancto, debet etiam per aliqua dona habitualia disponi, ac proinde dona illa debent esse veri habitus, sicut virtutes morales acquisitæ & infusæ.

Confirmatur: Per dona nobis, ut ita loquar.

connaturalizantur actus ad quos movemur ex speciali instinctu Spiritus Sancti, sicut per virtutes morales acquiruntur, vel infusas, actus honesti ordinis naturalis vel supernaturalis, sunt nobis connaturales: Sed propter hanc causam virtutes illæ habent rationem habitûs: Ergo & similiter dona Spiritus Sancti.

Dico secundò, dona Spiritus Sancti distingui realiter à virtutibus infusis, sive theologicas, sive moralibus. Est contra Scotum, Vazquem, Lorcam, & alios, existimantes dona hæc esse ipsamet virtutes infusas, secundum aliquam peculiarem denominationem, vel officium, ratione cuius dicuntur dona.

7. Probatur primò conclusio ex D. Thoma hęc art. 1. in *sed contra*, ubi ex S. Gregorio lib. 1. moralium cap. 14. distinguit septem dona, (quæ dicit significari per septem filios Job) à tribus virtutibus theologicas, quas ait per tres filias Job figuratas esse. Et ex secundo moralium distinguit ea à quatuor virtutibus cardinalibus, quas dicit significari per quatuor angulos domus Job.

8. Probatur secundò ratione fundamentali: Illi habitus distinguntur realiter, qui respiciunt distincta formaliter objecta: Sed virtutes & dona respiciunt objecta formaliter diversa: Ergo distinguntur realiter. Major constat, Minor probatur. Virtutes acquiruntur respiciunt objectum ut dirigibile per regulas prudentiæ acquiruntur; virtutes verò infusæ illud attingunt ut dirigibile per regulas prudentiæ infusæ, modo communi & ordinario: At dona illud respiciunt ut dirigibile modo altiori, nempe per quandam specialem inspirationem & motionem Spiritus Sancti, præter regulas prudentiæ, & præviè ad consilium & deliberationem. Unde Aristoteles lib. 1. moral. cap. de bona fortuna, ait quòd *his qui moventur per instinctum divinum, non expedit consilium secundum rationem humanam, sed quòd sequantur interiore instinctum; quia moventur à meliori principio, quam sit ratio humana*: Atqui objectum ut dirigibile modo altiori supra regulas prudentiæ, distinguitur formaliter ab objecto ut dirigibili solum per regulas prudentiæ: Ergo virtutes & dona respiciunt objecta formaliter distincta.

9. Confirmatur: Habitus quibus aliquid mobile disponitur ad recipiendam motionem ab aliquo superiori motore, debent inter se distingui, juxta motorum distinctionem & qualitatem: Sed homo per virtutes acquiras redditur promptè mobilis à lumine naturæ; per virtutes verò infusas à lumine gratiæ & fidei; & tandem per dona à speciali impulsu & instinctu Spiritus Sancti: Ergo dona debent distingui ab illis virtutibus. Minor est certa, Major verò ex eo constat, quòd omne mobile debeat proportionari suo motori.

10. Tertiò suaderi potest conclusio, & Adversariorum sententia convelli, argumento ad hominem: Cum enim Scotus, Vazquez, & Lorca, contra quos disputamus, non admittant virtutes infusas morales, sed duntaxat theologicas, si dona Spiritus Sancti à virtutibus infusis non distinguerentur, deberent reduci ad virtutes theologicas; seu cum illis identificari: v. g. sapientia, scientia, intellectus, & consilium, ad fidem reduci deberent, seu identificari cum illa; nam cum in intellectu residant, cum spe & charitate, quæ in voluntate subjacentur,

A identificari nequeunt: Sed talia dona non possunt reduci ad fidem, seu cum illa identificari; cum quia fuerint in Christo, in quo non fuit fides; tum etiam, quia (ut infra dicemus) remanent in patria, à qua fides excluditur, utpote cum clara Dei visione impossibilis, ut in tractatu de virtutibus theologicas ostendemus: Ergo dona Spiritus Sancti à virtutibus infusis realiter distinguntur.

S. I I.

Solvuntur objectiones contra primam conclusionem.

B **O**BJECTIONES primò contra primam conclusionem: De ratione habitûs est permanentia: Sed hæc non convenit donis Spiritus Sancti: Ergo illa non sunt habitus. Major patet, Minor verò probatur primò ex D. Gregorio lib. 2. moral. cap. 41. ubi sic ait: *In cunctis fidelibus Spiritus sanctus venit, sed in solo Mediatore semper singulariter permanet*: Ergo dona non habent permanentiam in aliis hominibus à Christo.

Secundò probatur eadem Minor: Prophetiæ dona miraculorum, & aliæ gratiæ gratis datæ, non dantur hominibus permanentem, & per modum habitûs, sed transeunt, & per modum motionis, ut docet S. Thomas 2. 2. qu. 171. art. 2. Ergo idem de donis Spiritus Sancti dicendum est.

C Probatur tertio: Homo concurret solum ut instrumentum ad actiones donorum, cum potentia animæ non habeant sufficientem proportionem cum illis: Sed de ratione instrumenti est operari solum per virtutem seu motionem transeuntem, à causa principali impressam: Ergo dona non sunt aliquid in nobis permanens, sed transiens & fluens.

Denique probatur Minor: Habitibus & qualitatibus permanentibus utimur quando volumus: Sed justus donis Spiritus Sancti ornatus & instructus, non potest eorum operationes pro libito exercere: Ergo talia dona non sunt qualitates permanentes & habituales, sed motiones actuales & transeuntes.

Respondeo concessâ Majori, negando Minorem. Ad cuius primam probationem dicendum, Gregorium vel non loqui de donis Spiritus Sancti, sed de gratis gratis datis, quæ non sunt permanentem & per modum habitûs in fidelibus, sicut in Christo: vel si loquatur de donis, solum intendit quòd illa fuerint in Christo longè excellentiori modo, quàm in aliis, non verò quòd in aliis justis non sint permanentem, modo tamen imperfectiori.

E Ad secundam respondet D. Thomas hęc art. 3. ad 3. concessa Antecedente, negando Consequentiam, & paritatem: dona enim Spiritus Sancti sunt necessaria homini ad salutem; *Prophetia verò (inquit) est de donis quæ sunt ad manifestationem spiritûs, non autem ad necessitatem salutis. Quod discrimen insinuat à D. Gregor. 2. moral. cap. 41. dicente, quòd in illis donis sine quibus ad vitam perveniri non potest, Spiritus sanctus in electis omnibus semper manet, sed in aliis non semper manet.*

Ad tertiam dicendum, de ratione quidem instrumenti proprii & rigorosi esse operari per motionem & virtutem transeuntem; non tamen de ratione instrumenti largi & improprie sumpti;

quo pacto homo se habet ad actiones donorum, A cum potentia animæ, ut per dona elevata, habeant sufficientem proportionem cum illis. Solutio est D. Thomæ hic art. 3. ubi secundo loco sibi idem argumentum objicit, & respondet, quod ratio illa procedit de instrumento, cujus non est agere, sed solum agi: tale autem instrumentum non est homo, sed sic agitur à Spiritu sancto, quod etiam agit, in quantum est liberi arbitrii, unde indiget habitu.

Ad ultimam respondeo, hoc axioma: utimur habitibus quando volumus: intelligi de habitibus subditis rationi, & communibus regulis; non verò de illis qui non subduntur rationi, nec regulis ordinariis, sed extraordinariis utuntur, B cujusmodi sunt dona Spiritus sancti: unde ut homo illis utatur, indiget speciali morione illius; sicut ad actus indeliberatos, qualis est prima intentio finis, debet specialiter moveri à Deo, absque prævio consilio & deliberatione rationis, ut docet Aristoteles lib. 7. moralium Eudimiorum cap. 18. & D. Thomas supra qu. 9. art. 4.

S. III.

Diluuntur alie objectiones contra secundam conclusionem fieri solita.

13. **O**BJICIES primò contra secundam conclusionem: Idem præstant virtutes theologice & morales infusæ, quod dona: Ergo non distinguuntur realiter inter se. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. Dona per nos habent disponere animam ad recipiendam motionem Spiritus sancti: Sed hoc idem præstant virtutes theologice, & morales infusæ; cum enim homo non possit actus illarum virtutum elicere, nisi Spiritu sancto movente, inspirante, & illuminante, eo ipso quòd illa disponunt & complent potentias animæ ad actus supernaturales eliciendos, etiam illas disponunt ad recipiendam motionem, inspirationem, & illuminationem Spiritus sancti: Ergo &c.

14. **R**espondeo negando Antecedens, ad cujus probationem dicendum, quòd licet virtutes theologice, & morales infusæ, disponant animam ad recipiendam motionem Spiritus sancti, diversimodè tamen à donis, nam dona illam disponunt ad motionem Dei specialem, quæ homo à Deo movetur, non medio consilio & deliberatione, sed divino instinctu; virtutes verò theologice, & morales infusæ, illam disponunt ad recipiendam motionem Spiritus sancti communem & ordinariam intra ipsum ordinem supernaturalem, per quam scilicet homo natus est moveri supposito consilio & deliberatione rationis. Unde D. Thomas hic art. 1. ad 4. *Sapientia dicitur intellectualis virtus, secundum quod procedit ex judicio rationis: dicitur autem donum, secundum quod operatur ex instinctu divino.*

15. **O**bjicies secundò: Virtutes infusæ, & dona versantur circa eandem materiam, v. g. fortitudo ut est donum, & ut est virtus; similiter fides & intellectus respiciunt eadem objecta: Ergo non distinguuntur inter se realiter.

Respondeo virtutes infusæ & dona respicere quidem eandem materiam, sed modo valde diverso; nam dona eam attingunt sub motivo longè altiori, nempe ut subest mensuræ excedenti modum rationis.

16. **I**nstabis: Ad attingendum aliquid sub motivo altiori non requiritur nova virtus, sed sufficit quòd eadem fiat intensior, minimè verò quòd distinguatur specie ab ea quæ potest tantum attingere illud sub motivo inferiori & minùs arduo: Ergo illa ratio non convincit dona distinguuntur realiter à virtutibus infusis, sed ad summum accidentaliter, sicut virtus intensa distinguitur à remissa.

Respondeo distinguendo Antecedens: Ad attingendum aliquid sub motivo altiori, non requiritur nova virtus &c. quando motivum altius & minùs arduum sunt intra eandem rationis mensuram dirigentem, concedo Antecedens: secùs, nego Antecedens. Motivum autem, sub quo attingitur objectum per dona Spiritus sancti, est extra lineam, mensuræ motivi, sub quo attingitur per virtutes infusæ: quia istæ respiciunt objectum, ut modo humano (intra ordinem tamen supernaturalem) attingibile; dona verò respiciunt illud ut attingibile supra omnem modum humanum.

17. **D**ices: Etiam in virtutibus theologice interdum contingit aliquem operari præter communem & ordinarium modum, ut cum aliquis ex charitate animam suam tradit pro amicis; vel tam perfectam habet fidem, ut ea sufficiat ad montes transferendos, & miracula patranda: Ergo non solum dona, sed etiam virtutes supernaturales & infusæ, respiciunt suum objectum, ut supra omnem modum humanum attingibile.

Respondeo quòd quando virtutes theologice actus aliquos heroicis & extraordinarios eliciunt, adjuvantur à donis Spiritus Sancti, quia sola ratio cum virtutibus illis non sufficit ad tales actus eliciendos. Unde cuilibet virtuti theologice aliquid donum correspondet; Fidei enim correspondent Intellectus & Scientia, ut docet S. Thomas 2. 2. qu. 8. & 9. Spei donum timoris, ut docet qu. 19. & Charitati donum Sapientiæ, ut asserit qu. 45.

S. IV.

Corollaria notatu digna.

18. **E**X dictis inferes primò, dona in communi sic posse describi, seu describi: Dona sunt bonæ qualitates mentis à Deo infusæ, quibus nullus malè utitur, & quibus rectè vivitur, rectitudine operationis quæ est supra omnes regulas prudentiæ, tam acquisitæ, quàm infusæ, ex peculiari instinctu & inspiratione Dei. Vel aliter: Dona sunt dispositiones ad optimum, excedens regulas ordinarias cujuscumque prudentiæ.

19. **I**nferes secundò, dona Spiritus sancti esse homini necessaria ad salutem. Ut enim discurrit S. Thomas hic art. 2. quòd imperfectè habet naturam aliquam, vel formam, aut virtutem, non potest per se operari, nisi ab altero moveatur; sicut luna, in qua est imperfectè natura lucis, non illuminat, nisi illuminata à Sole: Sed virtutes theologice, & morales infusæ, imperfectè informant animam rationalem: Ergo per illas non ita perficitur homo in ordine ad ultimum finem, quin semper indigeat moveri quodam superiori instinctu Spiritus sancti, subindeque donis illius, quæ animam ad motionem illam disponant.

20. **I**nferes tertidò, dona Spiritus sancti non posse

se esse sine charitate : quia sicut virtutes morales reddunt vires appetitivas mobiles à ratione, ita dona reddunt vires animæ mobiles à Spiritu sancto : sicut autem ratio perficitur per prudentiam, ita Spiritus sanctus habitat in nobis per charitatem : Ergo sicut virtutes morales connectuntur cum prudentia, ita dona cum charitate. Ex quo

11. Inferes quartò, quod sicut una virtus sine aliis non est perfecta, ita nec unum donum sine alio perfectum esse potest. Unde Gregorius 1. moral. cap. 15. *Sicut unaqueque virtus sine alia valde destituitur; ita unumquodque donum sine alio imperfectum erit. Minor est sapientia quæ intellectui caret: sapientia enim quæ est sine intellectu, est hebes. Inutilis est intellectus, si ex sapientia non subsistat: quia cum altiora sine sapientia pondere penetrat, sua illum levitas gravius ruinurum levat. Vile est consilium sine fortitudine: quia quod tractando invenit, sine viribus ad actum non perducit. Fortitudo etiam quæ plus potest, sine moderamine rationis in præceptis ruit. Nulla est scientia sine pietate: quia qui bona cognita non exequitur, gravius judicatur. Pietas sine scientiæ discretione quomodo misereatur ignorat. Timor sine his nihil valet, quia ad omnia trepidans, à bonis operibus sorpet.*

12. Inferes quintò, quod dona Spiritus sancti quoad ipsorum materiam, circa quam nunc versantur, ipsa scilicet opera vitæ activæ, non remanebunt in patria, nam opera illa non habent locum in statu gloriæ: remanebunt tamen, & quidem perfectissimè, quantum ad essentiam donorum; quia tunc homo totaliter Deo subditus, Spiritus sancti motionem perfectissimè sequetur. Habebunt etiam omnia dona actus suos in patria circa ea quæ pertinent ad vitam contemplativam, quæ est vita beata. Unde Ambrosius lib. 1. de Spiritu sancto cap. 20. *Civitas Dei illa Hierusalem cælestis, non meatu alicujus suavis terrestris alluitur; sed ex vita fonte procedens Spiritus sanctus, cujus nos brevi satiamur hanstu, in illis cælestibus spiritibus redundantiùs videtur affluere, pleno septem virtutum spiritalium fervens meatu.*

13. Inferes sextò, dona Spiritus sancti esse quidem inferiora virtutibus theologis, sed superiora virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

Prima pars hujus corollarij patet: Nam virtutes theologicæ conjungunt nos ultimo fini, dona verò deserviunt ad movendum nos ad ultimum finem, juxta illud Psalmi 142. *Spiritus tuus bonus deducet me in viam rectam*: Ergo virtutes theologicæ omnibus donis præferendæ sunt.

19. Secunda etiam pars non est minus evidens: Homo enim per virtutes morales acquisitas disponitur ut facile & connaturaliter moveatur à ratione; per infusas, ut moveatur à lumine fidei & gratiæ; per dona verò disponitur ut connaturaliter moveatur à Spiritu Sancto: *Manifestum est autem* (inquit S. Doctor hic art. 8.) *quod ad altiore motorem oportet majori perfectione mobile esse dispositum*: Ergo dona perfectiora sunt virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

24. Confirmatur: Virtutes morales acquisitæ respiciunt suum objectum ut dirigibile per regulas prudentiæ acquisitæ; infusæ illud attingunt ut dirigibile per regulas prudentiæ infusæ, mo-

Tom. III.

A do communi & ordinario, dona verò illud respiciunt ut dirigibile modo altiori, nempe per quandam specialem motionem & instinctum Spiritus sancti: Ergo illa superiora & perfectiora sunt virtutibus moralibus, sive infusis, sive acquisitis.

ARTICVLVS II.

De donis Spiritus sancti in particulari.

SEPTEM dari Spiritus sancti dona, communis est Patrum & Theologorum consensus: & colligitur ex Scriptura Isaïæ 11. ubi septem recensentur, his verbis: *Egredietur virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet, & requiescet super eum spiritus Domini: Spiritus sapientiæ & intellectus, Spiritus consilii & fortitudinis, Spiritus scientiæ & pietatis, & replebit eum Spiritus timoris Domini.*

Ratio verò assignatur à D. Thoma hic art. 4. Quot enim sunt operationes potentiarum, quæ sunt principia humanorum actuum, tot sunt dona Spiritus sancti: Sed septem sunt operationes potentiarum, quæ sunt principia humanorum actuum: Ergo septem sunt dona Spiritus sancti. Major probatur: quia dona Spiritus sancti sunt quidam habitus perfectientes hominem ad hoc ut promptè sequatur instinctum ipsius Spiritus sancti; sicut virtutes morales perfectiunt vires appetitivas ad hoc ut obediant rationi: unde sicut morales virtutes sunt secundum numerum operationum, in quibus virtutes appetitivæ moventur à ratione; ita dona tot sunt, quot operationes potentiarum quæ sunt aptæ moveri à Deo. Minor etiam suadetur: Nam vis quæ est principium humanorum actuum duplex est, scilicet ratio, & appetitus; ratio etiam est duplex, nimirum speculativa & practica; & sic est triplex principium humanorum actuum, nempe ratio speculativa, ratio practica, & appetitus: operatio verò intellectus, tum speculativi, tum practici, duplex est, scilicet apprehensio veritatis, & judicium de veritate: similiter appetitus duplicem habet operationem, unam per quam se habet ad ea quæ sunt ad alterum, aliam verò per quam se habet ad ea quæ sunt ad se; & hæc sunt duo, scilicet pericula & delectabilia: unde septem sunt operationes harum potentiarum. In primis intellectus speculativus apprehendit veritatem; & hæc operatio perficitur per donum intellectus: secundò judicat de veritate apprehensa; & hæc perficitur per donum sapientiæ. Similiter intellectus practicus primò apprehendit veritatem; & hæc apprehensio fit per donum scientiæ: secundò judicat de veritate apprehensa; & hæc perficitur per donum consilii. Appetitus verò in his quæ sunt ad alterum perficitur per donum pietatis; in his autem quæ sunt ad se, primò in timore periculorum perficitur per donum fortitudinis; secundò in concupiscentia delectabilium perficitur per donum timoris, secundum illud Proverb. 6. *In timore Domini declinat omnis à malo*: & istud Psal. 118. *Confite timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui*. Quasi diceret (inquit Glossa) da mihi castum timorem, scilicet filialem, quo omnia carnalia desideria configantur. Ergo septem sunt dona Spiritus sancti, nempe donum in-

xy